

Datum: 15. 2. 2008

SPOROČILO ZA JAVNOST

NADZOR VARNOSTI IN KAKOVOSTI HRANE NA SLOVENSКИH POLICAH

Ljubljana, 15. 2. 2008 – Inšpektorat za kmetijstvo, gozdarstvo in hrano, ki deluje v okviru kmetijskega ministrstva, je eden ključnih nadzornih organov na področju zagotavljanja varne in kakovostne hrane. V lanskem letu je opravil več kot 2.680 inšpekcijskih pregledov v malo- in veleprodaji ter proizvodnji, pregledal ustreznost več kot 430 vzorcev živil in izdal 4.820 potrdil o kakovosti sadja in zelenjave pri uvozu in izvozu. Inšpektorat poziva potrošnike k večji pozornosti pri nakupu živil ter sodelovanju z inšpekcijskimi službami.

Največ pomanjkljivosti je še vedno pri **označevanju** kmetijskih pridelkov in živil ter njihovi **opremljenosti s certifikati**. Velja pa poudariti, da živila s **posebnimi označbami slovenskih proizvodov** v glavnem izpolnjujejo določene standarde načina proizvodnje. Glede na ugotovitve lahko potrošniki zaupajo tudi ustrezno označenim **ekološkim izdelkom** glede neprisotnosti gensko spremenjenih organizmov.

Potrošniki naj bodo pri nakupih živil pozorni na označbe izdelkov, na katerih morajo biti navedeni vsi bistveni podatki o živilu in jih inšpektorji tudi nadzirajo. Pri vseh **predpakiranih izdelkih** so na embalaži obvezni podatki ime živila, neto količina, rok uporabnosti, oznaka proizvajalca oz tistega, ki pakira ali prodaja ter sestavine in serija (lot) živila. Pri **nepakiranih izdelkih** pa sta obvezna podatka ime živila in oznaka proizvajalca.

Še posebej naj bodo kupci pozorni pri **mesu**, kjer morajo biti na označbi navedeni podatki o sledljivosti, poreklu in kategorijah, pri **sadju in zelenjavi** tudi podatek o poreklu in kategoriji kakovosti, pri **ribah** pa, ali so bile te ulovljene ali gojene.

Izdelki, ki se deklarirajo kot **posebni (ekološki, integrirani itd.)**, morajo biti označeni z ustrezno oznako ministrstva za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano. Pri **pekovskem pecivu in kruhu** naj potrošniki preračunajo ceno na proizvod, saj so ti pogosto različno veliki. Potrošniki imajo prav tako pravico videti ustrezne certifikate, ki dokazujejo ustrezno pridelavo oz. predelavo kmetijskih pridelkov in živil ter njihove označbe.

Pri zagotavljanju varne in kakovostne hrane imajo poleg učinkovite inšpekcije ključno vlogo prav potrošniki, ki se dnevno srečujejo z različnimi živilskimi proizvodi. Opažamo, da se **število prijav** na tem področju povečuje, kar daje inšpekciji povod za uvedbo postopkov. Pogosto je vzrok podanih prijav podražitev izdelkov, saj višje cene kupci dojemajo kot neustreznost proizvoda. Cena kot regulator kakovosti pa je v Sloveniji še vedno premalo izoblikovana. Nadzor nad cenami sicer ni v pristojnosti te inšpekcije, ampak tržne.

Kljub temu **inšpektorat za kmetijstvo, gozdarstvo in hrano poziva potrošnike**, da v primeru ugotovljenih nepravilnih označb ali neustreznih kakovosti kmetijskih in živilskih izdelkov, to sporočijo območnim enotam inšpektorata. Te bodo opravile nadzor nad posameznimi primeri in ustrezno ukrepali.

Varnost in kakovost živil se začne na začetku pridelovalne verige, zato predmet nadzora niso le živila, ki jih potrošnik jemlje s polic. Inšpekcijski nadzor spremlja tako primarno proizvodnjo (uporaba gnojil, fitofarmaceutskih sredstev, semena, krmil), kot predelavo, distribucijo ter promet z živila. Poleg Inšpektorata Republike Slovenije za kmetijstvo, gozdarstvo in hrano (IRSKGH) izvajata uradni nadzor tudi Veterinarska uprava RS in Zdravstveni inšpektorat RS. IRSKGH pokriva **primarno proizvodnjo do vključno prve prodaje ter kakovost v proizvodnji in prometu**.

V okviru inšpektorata izvaja nadzor na področju varne hrane **šest različnih inšpekcij**, med katerimi najpomembnejši del izvede **inšpekcija za kakovost kmetijskih pridelkov in živil**. Poleg te so še kmetijska, fitosanitarna, vinarska in ribiška inšpekcija ter inšpekcija za krmo.

Inšpekcija za kakovost kmetijskih pridelkov in živil, v kateri deluje **20 inšpektorjev**, je v lanskem letu opravila **2.130 pregledov v maloprodaji, 183 pregledov v proizvodnji in 113 pregledov v veleprodaji**, vključno z distribucijo. Ta inšpekcija je izdala 873 opozoril, izdala 167 plačilnih nalogov, 75 prekrškovnih in 105 inšpekcijskih odločb.

KLJUČNE UGOTOVITVE NEKATERIH INŠPEKCIJSKIH NADZOROV

IRSKGH je opravil izredni **nadzor posebnih kmetijskih pridelkov in živil**, ki nosijo različne zaščitene oznake (ekološko, integrirano, tradicionalni ugled, geografsko poimenovanje ipd.), pri čemer je ugotovil, da od 125 različnih živil, jih 17 ni imelo certifikata. V primeru prodaje ekoloških pekovskih izdelkov brez certifikata v eni od trgovskih verig je inšpekcija te izdelke umaknila iz prometa do pridobitve ustreznega certifikata.

Odvzeti so bili tudi **vzorci certificiranih Kraškega pršuta, Vipavskega sira in Ekstra deviškega oljčnega olja**, pri čemer so bili vsi vzorci ustrezno označeni, skladni s pravnim redom in proizvodno specifikacijo zaščitene proizvoda.

Inšpekcija je v 25 primerih odvzela vzorce živil z ekološko oznako zaradi **ugotavljanja prisotnosti gensko spremenjenih organizmov** in ugotovila, da jih niso vsebovali. Zaradi vse pogostejše uporabe teh živil bo inšpekcija v prihodnje **povečala preglede in vzorčenja** tovrstnih proizvodov na našem tržišču.

V sodelovanju s tržno inšpekcijo je bil v Ljubljani opravljen tudi **nadzor cen in količin pekovskega peciva** v trgovskih verigah. Pri tem sta inšpekciji ugotovili, da prihaja do odstopanj med navedbami na nalepkah in pakiranjih ter dejanskimi težami proizvodov.

Inšpektorji so opravili tudi **dva izredna nadzora svežega mesa v prodaji na drobno**, pri čemer so ugotovili nepravilnosti pri označevanju predvsem pri nepakiranem svežem mesu. Inšpekcijski pregledi mesa se sicer izvajajo redno skozi vse leto. Pri tem ugotavljamo, da je stanje v 40 do 50 odstotkih pregledanih prodajnih mest brez nepravilnosti, v 40 odstotkih so lažje kršitve, pri katerih inšpektorji ukrepajo z opomini ali opozorili, v 10 odstotkih hujših kršitev pa ukrepajo s plačilnimi nalogi in odločbami.

Zadnji odmevni primer pa je bilo **zavajajoče oglaševanje in označevanje sira »Bohinjec Jože«**. Izdelek je s svojim imenom in slikami navajal potrošnika, da gre za slovenski izdelek, dejansko pa je bil proizveden v Italiji in tržen v dveh trgovskih verigah v Sloveniji. Inšpektorji so po pregledu prodajaln in distributerja sir umaknili iz prodaje, umaknjen je bil tudi reklamni oglas na televiziji in izrečene kazni po Zakonu o prekrških tako trgovcu na drobno kot distributerju.

Na podlagi prijav potrošnikov je bil januarja letos opravljen **poostren nadzor tržnic v Ljubljani**. Ugotovljene so bile pomanjkljivosti pri označevanju in oznak blaga ter zavajanju glede porekla. Manj je bilo nepravilnosti pri označevanju kakovostnih razredov. Poleg opozoril so inšpektorji izdali tudi plačilne naloge, poostren nadzor pa bo opravljen ponovno v marcu.

* * *

Spletna stran Inšpektorata RS za kmetijstvo, gozdarstvo in hrano:

http://www.mkgp.gov.si/si/organi_v_sestavi/inspektorat_za_kmetijstvo_gozdarstvo_hrano/